

Bruselj, 16. februar 2022
(OR. en)

6321/22

ESPACE 13
RECH 91
COMPET 102
IND 44
EU-GNSS 7
TRANS 87
AVIATION 32
MAR 26
TELECOM 60
MI 119
CSC 46
CSCGNSS 2
CFSP/PESC 173
CSDP/PSDC 73

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	23. februar 2022
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM- MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	JOIN(2022) 4 final
Zadeva:	SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU Pristop EU k upravljanju vesoljskega prometa Prispevek EU za reševanje globalnega izziva

---

Delegacije prejmejo priloženi dokument JOIN(2022) 4 final.

Priloga: JOIN(2022) 4 final

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Strasbourg, 15.2.2022
JOIN(2022) 4 final

SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Pristop EU k upravljanju vesoljskega prometa
Prispevek EU za reševanje globalnega izziva**

1 UVOD

Zaradi vedno večje količine vesoljskih odpadkov in eksponentnega povečanja vesoljskega prometa je vesolje vse bolj preobremenjeno, kar ogroža izvedljivost ter varnost vesoljske infrastrukture in operacij. Doslej največje število objektov pomeni resnično, konkretno tveganje, ki prav vsak dan vpliva na rutinske operacije v orbiti in **neposredno ogroža varnost ter zaščito prometa v orbiti in vesoljsko trajnostnost**. Znašli smo se na razpotju: če ne poiščemo načinov za upravljanje vesoljskega prometa, bomo s svojimi preteklimi in sedanjimi dejavnostmi v vesolju ogrozili varnost, zaščito in trajnostnost v vesolju, kar bo ogrozilo tudi našo sposobnost, da bi se v prihodnje lahko zanašali na vesolje kot dejavnik, ki omogoča ključne storitve v korist človeštva.

V nizki zemeljski tirnici (LEO) je približevanje vse pogostejše, saj se število satelitov povečuje zaradi širjenja megakonstelacij. V zadnjem času je prišlo do povečanega števila incidentov, ki bi lahko imeli katastrofalne posledice. Že s samo količino sledljivih in nesledljivih vesoljskih predmetov ter hitrim potekom vesoljskih operacij se eksponentno povečujeta tveganje za morebitne prihodnje incidente. **Zaradi morebitnih posledic bi se lahko zgodilo, da se nekatere orbite v prihajajočih desetletjih ne bi mogle uporabljati, neposredna posledica tega pa bi bila, da bi bile vesoljske operacije močno ogrožene ali celo nemogoče**. Slednje glede na vse večjo odvisnost od satelitskih podatkov in storitev predstavlja visoko stopnjo strateškega tveganja, lahko pa bi tudi oviralo ključne storitve, kot so komunikacije, civilna zaščita ter odziv na izredne razmere. Če bi se na primer prekinilo ali bi bilo resno ogroženo zagotavljanje podatkov in storitev globalnega sistema za določanje položaja, navigacijo ter določanje točnega časa EU in opazovanje Zemlje, bi to neposredno vplivalo na zaščito, varnost, gospodarstvo in blaginjo evropskih državljanov, kar bi omejilo našo svobodo delovanja.

Upravljanje vesoljskega prometa bo v okviru vse bolj obremenjenega okolja v vesolju prispevalo k **varnostni in obrambni razsežnosti** EU v vesolju. Vesoljske storitve so ključno orodje za obrambne in civilne zmogljivosti. Zato so vesoljska sredstva so zaradi svoje strateške narave tarča različnih groženj. Motnje vesoljskih sredstev bi resno vplivale na sposobnost obrambe EU in njenih držav članic. Poleg tega bi zmanjšanje tveganja za trke v orbiti povečalo odpornost vesoljske infrastrukture, vključno s sateliti, ki podpirajo obrambne in varnostne aplikacije. Zato je izredno pomembno, da v podporo upravljanju vesoljskega prometa poskrbimo za avtonomne zmogljivosti za nadzor in sledenje v vesolju, ki pa bodo tudi interoperabilne z zmogljivostmi naših glavnih partnerjev. Globalna prizadevanja za upravljanje vesoljskega prometa bi prispevala tudi k preglednosti in splošni krepitvi zaupanja ter pomagala pri preprečevanju nesporazumov in umirjanju napetosti v primeru incidentov.

Ker je okolje v orbiti skupni svetovni vir, so vesoljski upravljavci z vsega sveta v različnem obsegu odvisni drug od drugega. Zato morajo k vzpostavitvi upravljanja vesoljskega prometa prispevati vsi akterji na področju vesoljskih poletov.

EU je pomemben mednarodni akter na področju vesoljskih poletov z lastno evropsko vesoljsko politiko in vesoljskim programom, ki vsebuje komponente določanja položaja, navigacije ter določanja točnega časa in opazovanja Zemlje. Zato ima EU legitimen interes in je tudi obvezana, da aktivno prispeva k svetovni razpravi in zavzame odločno stališče pri oblikovanju potrebnih ukrepov za upravljanje vesoljskega prometa. **EU že spodbuja večstranski pristop za zagotavljanje ohranjanja dolgoročne varnosti in trajnostnosti**

dejavnosti v vesolju s ciljem zmanjšanja groženj in tveganj za vse vesoljske sisteme. EU si že desetletja prizadeva za ohranjanje varnega, trajnostnega, stabilnega in varovanega vesolja ter se še naprej zavzema za njegovo mirno uporabo.

Svet, Komisija in visoki predstavniki so v vrsti dokumentov politike na visoki ravni, v katerih so pozivali k ukrepanju¹, priznali potrebo po pristopu na področju upravljanja vesoljskega prometa v EU za obravnavanje teh globalnih večplastnih izzivov na področju varnosti, zaščite in trajnostnosti vesoljskih operacij.

V odsotnosti mednarodnega regulativnega okvira si več javnih in zasebnih pobud prizadeva rešiti vprašanje varnosti vesoljskih operacij. V tekmi za vzpostavitev varovanega okolja v vesolju, ki bi zagotovilo varnost na tleh, **mora EU ukrepati takoj, hitro, skupaj in odločno.**

Cilj tega skupnega sporočila je predstaviti konkreten pristop EU k upravljanju vesoljskega prometa, ki bi zagotovil varno, trajnostno in zaščiteno uporabo vesolja ter omogočil ohranitev interesov EU ob popolnem spoštovanju zadevnih kompetenc EU in njenih držav članic.

2 NUJNA POTREBA PO PRISTOPU K UPRAVLJANJU VESOLJSKEGA PROMETA NA RAVNI EU

Ker mednarodnih norm in standardov ni, mora EU nujno nadaljevati z oblikovanjem politike ter ukrepanjem na področju upravljanja vesoljskega prometa, kar pa je odvisno od nekaterih ključnih vprašanj v zvezi z mejami tega področja javne politike, ki se hitro razvija, glavnimi dejavniki, ki zahtevajo ukrepanje, in načinom, na katerega bi se EU lahko odzvala na zahteve tega svetovnega izziva.

2.1 Opredelitev upravljanja vesoljskega prometa

Najprej je treba obravnavati dejstvo, da **ni soglasja za mednarodno dogovorjeno in jasno opredelitev** upravljanja vesoljskega prometa ter njegovih primarnih ciljev². Medtem ko je na mednarodni ravni pojem šele treba soglasno opredeliti, je treba za zaščito vesoljske infrastrukture in dolgoročno zagotavljanje varne ter trajnostne uporabe vesolja ukrepati takoj, saj je v vesolju vse več akterjev in predmetov.

V tem sporočilu je na osnovi izčrpane študije o opredelitvah in pristopih³ ter z namenom doseganja napredka na ravni EU **upravljanje vesoljskega prometa opredeljeno kot sredstva**

---

¹ Komisija je 22. februarja 2021 sprejela akcijski načrt za sinergije med civilno, obrambno in vesoljsko industrijo, v katerem je naznanila začetek okrepljenega dialoga in razvojnega dela za vodilni projekt upravljanja vesoljskega prometa. V sklepih Sveta za konkurenčnost iz maja 2021 z naslovom Novo vesolje za ljudi je bilo poudarjeno, da je „treba razviti pristop k upravljanju vesoljskega prometa za Evropo v prihodnosti ter vodilne svetovne standarde“. V postopku strateškega kompasa, o katerem trenutno poteka razprava v Svetu, je priznan pomen razvoja pristopa EU k upravljanju vesoljskega prometa, ki bi koristno prispeval k ciljem skupne zunanje in varnostne politike EU.

² Različne opredelitve so bile predlagane v okviru več političnih, akademskih in mednarodnih forumov. Obenem pa je opredelitev upravljanja vesoljskega prometa postala še bolj zapletena s pojavom novih pojmov, kot so varnost vesoljskega prometa, usklajevanje vesoljskega prometa ter nedavno tudi usklajevanje in upravljanje vesoljskega prometa.

³ Pilotni projekt o upravljanju vesoljskega prometa – Vse pomembnejše upravljanje vesoljskega prometa.

in pravila za varno, trajnostno in zaščiteno dostopanje do vesolja, izvajanje dejavnosti v vesolju in vračanje iz vesolja.

Upravljanje vesoljskega prometa je povezano z naslednjimi elementi:

- a) dejavnosti spremljanja razmer v vesolju (SSA), vključno z nadzorom in spremljanjem v vesolju (SST);
- b) zmanjševanje količine vesoljskih odpadkov in njihova sanacija;
- c) upravljanje vesoljskih orbit in radijskega spektra;
- d) celotna življenjska doba vesoljskih operacij, vključno s fazo izstrelitve, obratovanjem vesoljskega plovila v orbiti in operacijami pri izstopu iz orbite ob koncu življenjske dobe;
- e) (nadzorovani in nenadzorovani) ponovni vstop vesoljskega plovila v zračni prostor.

Delovna opredelitev ostaja dinamična in se bo morda še spreminjala med prihajajočimi razpravami o upravljanju vesoljskega prometa na ravni EU ter mednarodni ravni, v katerih bodo podrobno razložene in dopolnjene različne faze zgoraj navedenih dejavnosti.

2.2 Nujna potreba po ukrepanju

Po 50 letih uporabe vesoljskih sistemov v komercialne namene je potreba po pristopu na področju upravljanja vesoljskega prometa v EU bolj **vse bolj nujna**. Zanja so značilne štiri zaporedne spremembe v vesoljskem sektorju. Zaradi teh **dejavnikov**, ki vključujejo tudi preobremenjenost in različne akterje v vesoljskem okolju, je upravljanje vesoljskega prometa nujno ter zahteva takojšen globalen odziv z oblikovanjem politike.

Prvič, **gospodarski vidiki vesolja se spreminjajo s pojavom „novega vesolja“**⁴. Stroški pošiljanja satelitov v vesolje se stalno nižajo, predvsem zaradi možnosti ponovne uporabe nosilnih raket in razvoja mikro nosilnih raket. Obenem pa je z razvojem majhnih satelitov cenejše tudi pošiljanje koristnega tovora v vesolje. To je pritegnilo tvegani kapital, saj je potencialna donosnost naložb vse večja.

Posledica spreminjajočega se gospodarskega okolja vesoljskih dejavnosti je **močno povečanje števila satelitov v orbiti**, predvsem zaradi razvoja tako imenovanih megakonstelacij. Od začetka vesoljske tekme je bilo v približno 6 000 izstrelitvah v vesolje poslanih 11 800 satelitov, od katerih jih trenutno obratuje 4 550⁵. Po ocenah naj bi bilo v naslednjih desetih letih izstreljenih več kot 20 000 dodatnih satelitov⁶. Zaradi vse večjega števila satelitov postajajo vesoljske operacije vse bolj zapletene, varno upravljanje vesoljskega plovila brez upoštevanja drugih vesoljskih plovil pa nemogoče.

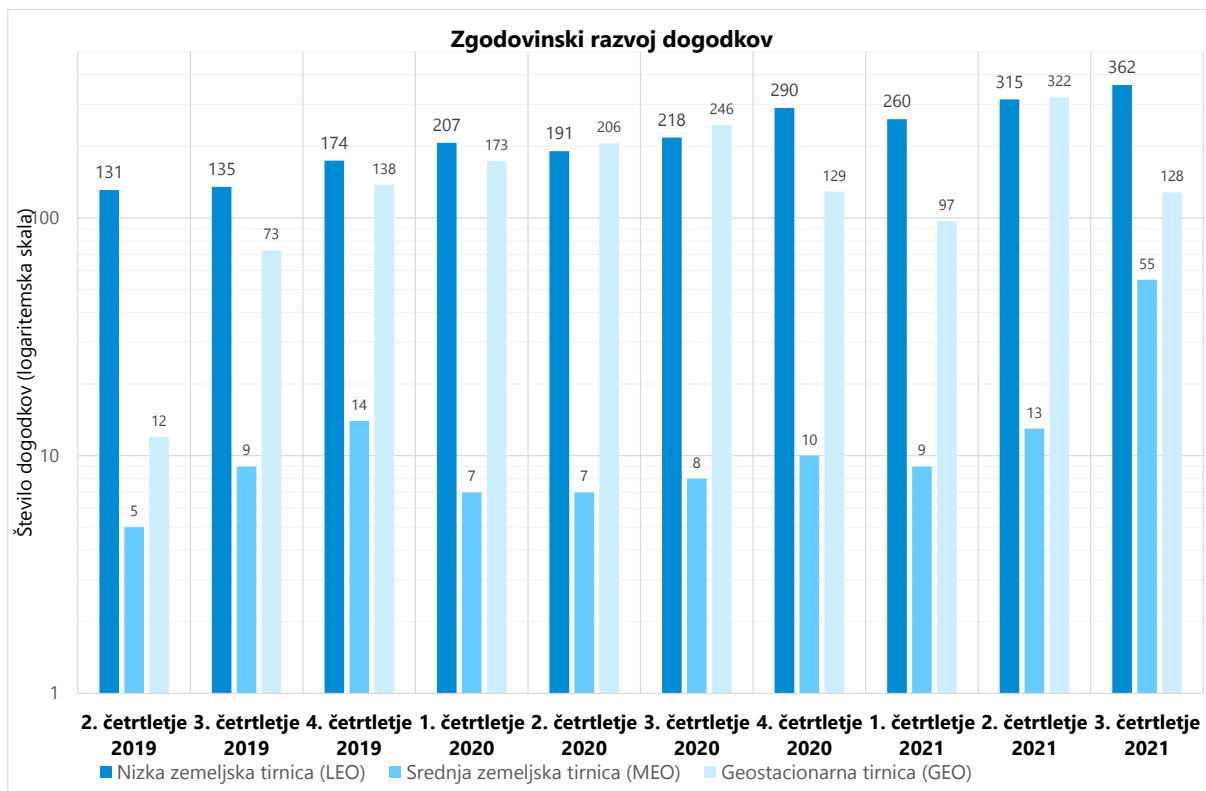
---

⁴ Opredelitev novega vesolja: zasebne družbe, MSP ter zagonska podjetja, ki razvijajo nove vesoljske tehnologije in aplikacije.

⁵ Vir: Eurospace. Leta 2017, 2018 in 2019 je bilo vsako leto izstreljenih več kot 470 vesoljskih plovil, v obdobju 2000–2013 pa v povprečju le 110 vesoljskih plovil na leto.

⁶ Okvirni seznam: Space X Starlink, Amazon Kuiper, uspeh One Web, Boeing V-band, Iceye, Kepler, Telesat LEO, Spire, Theia itd.

Drugič, zaradi vse večjega števila satelitov in dejavnosti vesoljskega prometa **se ustvari** vse več **odpadkov**, vse večje pa je tudi **tveganje trkov** (glej Preglednico 1). Trenutno okrog Zemlje kroži približno 128 milijonov kosov odpadkov, manjših od 1 cm, in približno 900 000 kosov velikosti 1–10 cm. Velikih odpadkov (opredeljenih kot odpadkov velikosti 10 cm ali več) je trenutno 34 000⁷.

Preglednica 1: Dogodki = tveganje ali veliko tveganje trka med dvema vesoljskima objektoma, zaznано v okviru EU SST.

Tretjič, vesolje je vse bolj obremenjeno, kar **ogroža varnost in odpornost** vesoljskih sredstev EU ter držav članic in poudarja nujno potrebo po mednarodnih razpravah za doseg dogovora o odgovornem ravnanju v vesolju s strani državnih ter nedržavnih akterjev ter izvajanje norm takega ravnanja. Zlasti nizka zemeljska tirnica, območje vesolja, ki obdaja Zemljo in vključuje vse orbite pod 2 000 km, v katerem se nahaja Mednarodna vesoljska postaja in na tisoče drugih satelitov, hitro postaja nevarna zaradi vesoljskih odpadkov in nedelujočih vesoljskih plovil, ki krožijo pri zelo visokih hitrostih. Kaskadni učinki, pri katerih bi se z vsakim trkom povečala verjetnost nadaljnjih trkov, vse pogosteje postaja resnično tveganje za uporabnost nizke zemeljske tirnice.⁸

Četrtoč, medtem ko se odvijajo te tri medsebojno povezane spremembe, so „**cestni predpisi**“ v vesolju trenutno **zelo omejeni**. Kljub pomembnim dosežkom na ravni Združenih narodov

⁷ Vir: Evropska vesoljska agencija.

⁸ Kaskadni učinek, pri katerem ob vsakem trku nastanejo vesoljski odpadki.

(ZN)⁹ se pri razvoju celovitega pristopa na mednarodni ravni pojavljajo velike diplomatske in politične ovire, zaradi česar je ukrepanje še toliko bolj nujno.

Glede na ta razvoj mora EU še bolj nujno ukrepati in razviti pristop upravljanja vesoljskega prometa na ravni EU.

2.3 Potreba po skupnem ukrepanju

Ker je vesolje skupno in ga **ne omejujejo državne meje**, imajo posamezne države na področju vesolja le omejeno zmožnost nalaganja pravnih obveznosti drugim državam, čeprav lahko vesoljske velesile obravnavajo izziv upravljanja vesoljskega prometa s sprejemanjem nacionalnih smernic, kot na primer Združene države, ki so leta 2018 sprejele direktivo o vesoljski politiki 3¹⁰.

Če želijo države članice in EU zaščititi svoja vesoljska sredstva, morajo nujno pripraviti skupni pristop, pri katerem bodo sodelovali vsi deležniki EU. Tako se bo povečala odpornost EU, saj bo preprečila tehnološko odvisnost in zagotovila strateško avtonomijo z razvojem lastnih zmogljivosti ter sodelovanje s partnerji, zlasti s porazdelitvijo bremen.

EU je v dobrem položaju za ukrepanje, saj lahko ugotovi potrebe, združi zahteve, povzame stališča deležnikov, izkoristi tehnologije in uskladi zunanje delovanje. Pristop EU na področju upravljanja vesoljskega prometa bo temeljil na štirih vzporedno razvitih področjih: 1) ocenjevanje zahtev za upravljanje vesoljskega prometa in njegovih vplivov na EU, 2) krepitev operativnih zmogljivosti EU za podporo upravljanju vesoljskega prometa, 3) spodbujanje regulativnih vidikov upravljanja vesoljskega prometa ter 4) spodbujanje pristopa EU na področju upravljanja vesoljskega prometa na mednarodni ravni.

3 OCENJEVANJE ZAHTEV ZA UPRAVLJANJE VESOLJSKEGA PROMETA IN NJEGOVIH VPLIVOV NA EU

EU mora jasno **razumeti zahteve in morebitni vpliv razvoja na področju upravljanja vesoljskega prometa** na različne evropske deležnike. Poleg sposobnosti združevanja potreb in določanja zahtev to pomeni tudi mobilizacijo različnih deležnikov v civilnih ter vojaških skupnostih in zagotavljanje približevanja na skupni ravni.

Komisija in visoki predstavnik bosta v okviru svojih pristojnosti vzpostavila **postopek posvetovanja ter razprav z vsemi ustreznimi deležniki EU**, da bi se tako ocenile potrebe in vpliv upravljanja vesoljskega prometa na različna področja politike EU. Denimo na področju prometa, zlasti letalstva, na katerem je treba zagotoviti usklajenost med upravljanjem vesoljskega in zračnega prometa, da bi tako zagotovili zlasti varnost, zaščito in trajnostno delovanje na področju letalstva zaradi vse večjega obsega prometa v vesolje ter iz njega in prepreči ponovni vstop nenadzorovanih odpadkov v zračni prostor. Posledično je treba spodbujati sodelovanje med različnimi akterji in organi. Zato bo vzpostavljen **vključujoč in pregleden mehanizem posvetovanja**, da bi se tako pridobila stališča zadevnih deležnikov,

---

⁹ Leta 2018 je Odbor za miroljubno rabo vesolja razvil 21 smernic za dolgoročno trajnostnost vesoljskih dejavnosti.

¹⁰ <https://trumpwhitehouse.archives.gov/presidential-actions/space-policy-directive-3-national-space-traffic-management-policy/>

vključno z vesoljsko industrijo EU. Z rednim dialogom o upravljanju vesoljskega prometa se bodo med drugim obravnavale posebne potrebe evropskega vesoljskega ekosistema.

Pri pristopu EU k upravljanju vesoljskega prometa bi bilo treba poleg potrjevanja načela civilnega upravljanja vesoljskega prometa pod civilnim nadzorom **upoštevati tudi posebne obrambne in varnostne potrebe**, ki so sestavni element skupne strateške kulture na področju vesolja. Obrambne zahteve in omejitve upravljanja vesoljskega prometa bi bile lahko povezane z upravljanjem vojaških satelitov, vojaškega koristnega tovora ali civilnih satelitov ter storitev, ki jih uporablja vojska, kot so regulirane javne storitve Galileo. Vojaške zahteve bi bile lahko povezane tudi s posebnimi področji delovanja, kot so misije in operacije v okviru skupne varnostne in obrambne politike.

Opredelitev civilnih in vojaških potreb ter analizo vpliva upravljanja vesoljskega prometa na različna področja politike Unije bosta izvedla Komisija in visoki predstavnik ob podpori Evropske obrambne agencije, ki bo delovala kot vojaški vmesnik za upravljanje vesoljskega prometa, da bi se združile zadevne specifične vojaške potrebe.

Ukrep 1:

Komisija in visoki predstavnik bosta do srede leta 2022 vzpostavila mehanizem posvetovanja z vsemi ustreznimi deležniki EU. Tako se bodo do začetka leta 2023 združile civilne in vojaške zahteve v smeri oblikovanja pristopa EU na področju upravljanja vesoljskega prometa ter ohranil redni dialog v zvezi z razvojem na področju upravljanja vesoljskega prometa, ki bo zajemal civilne in vojaške potrebe. Evropska obrambna agencija bo kot del tega mehanizma sodelovala z državami članicami pri združevanju vojaških potreb.

4 KREPITEV OPERATIVNIH ZMOGLJIVOSTI EU ZA PODPORO UPRAVLJANJU VESOLJSKEGA PROMETA

Za izvajanje dejavnosti na področju upravljanja vesoljskega prometa je treba omogočiti neprekinjeno opazovanje vesoljskega prometa. **Nadzor in spremljanje EU v vesolju je operativni steber** pristopa EU na področju upravljanja vesoljskega prometa. Konzorcij SST EU¹¹ zagotavlja podatke, informacije ter storitve v zvezi z nadzorom in spremljanjem vesoljskih objektov, ki krožijo okoli Zemlje. V skladu z uredbo o vzpostavitvi Vesoljskega programa Unije (v nadaljnjem besedilu: uredba o vesolju) ga bo nadomestilo partnerstvo EU za nadzor in spremljanje v vesolju (Space Surveillance Tracking, SST)¹². V tem novem partnerstvu bo sodelovalo več držav članic, ki se mu želijo pridružiti, in bo zagotavljalo dodatne storitve za evropske ter mednarodne uporabnike¹³.

¹¹ Konzorcij SST EU, ustanovljen s Sklepom št. 541/2014/EU, je subjekt, ki zagotavlja storitve EU na področju nadzora in spremljanja v vesolju. Sestavlja ga sedem držav članic: Francija, Nemčija, Italija, Poljska, Portugalska, Romunija in Španija.

¹² Uredba (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi Vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program ter razveljavitvi uredb (EU) št. 912/2010, (EU) št. 1285/2013 in (EU) št. 377/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU (UL L 170, 12.5.2021, str. 69).

¹³ Uredba o vesolju predvideva za nadzor in spremljanje v vesolju proračun 200 milijonov EUR.

4.1 Doseganje avtonomnega nadzora in spremljanja vesoljskih objektov v vesolju na ravni EU

Delo, ki ga konzorcij SST EU opravlja že od leta 2014, je omogočilo razvoj **učinkovite in zanesljive zaščite vesoljskih sredstev EU, zlasti satelitov vesoljskega programa Evropske unije, njenih držav članic ter drugih vesoljskih upravljavcev**, ki so registrirani v okviru storitve.

Nadzor in spremljanje EU v vesolju trenutno zagotavlja storitve za preprečevanje trkov¹⁴ za več kot 260 satelitov v nizki zemeljski tirnici, srednji zemeljski tirnici in geostacionarni tirnici s civilnimi ter vojaškimi sredstvi držav članic, ki ostajajo pod nadzorom zadevnih držav članic in EU, kot je navedeno v uredbi o vesolju. Nadzor in spremljanje EU v vesolju je kot del komponente spremljanja razmer v vesolju vesoljskega programa EU **ključna operativna zmogljivost** za prihodnje upravljanje vesoljskega prometa v EU. Podpira tudi druge politike EU, v okviru katerih se zahteva avtonomno odločanje¹⁵.

EU mora nadalje razviti svoje zmogljivosti SST na zadostno stopnjo avtonomije, da bi se lahko srečevala z izzivi upravljanja vesoljskega prometa, in pri tem upoštevati tekoče delo držav članic, tudi na področju Evropskega obrambnega sklada. To zahteva:

- *izboljšanje uspešnosti storitev SST EU in razvoj dodatnih storitev SST* – treba je okrepiti delovanje operativnih zmogljivosti z namenom spopadanja s prihodnjimi operativnimi izzivi SST ter razviti nove storitve, da bo EU pripravljena na operativne izzive SST;
- *uporabo novih tehnologij* – nove tehnologije se danes že uporabljajo, vendar je treba njihovo uporabo še okrepiti v pričakovanju novih izzivov pri upravljanju vesoljskega prometa;
- *sodelovanje industrijskega ekosistema EU* – industrija EU že prispeva k SST EU, vendar bi bilo mogoče potencial teh storitev še bolje izkoristiti v odnosu do MSP ter zagonskih podjetij na podlagi javnih storitev, ki jih zagotavlja SST EU.

4.2 Izboljšanje in razširitev storitev SST EU

Sistem SST EU zagotavlja storitve, ki večinoma temeljijo na katalogu vesoljskih objektov Združenih držav, ki se vse pogosteje dopolnjuje z lastnimi podatki in nacionalnimi katalogi. Glavna dodana vrednost sistema SST EU je zagotavljanje posredovanja pri dogodkih velikega interesa, npr. priprava večjega števila posodobljenih in natančnih podatkov s sredstvi sistema SST EU ter obdelave podatkov.

Združene države trenutno zagotavljajo podatke o vesoljskih objektih, večjih od 10 cm, in svoj katalog nenehno izboljšujejo. **EU mora okrepiti delovanje svojih operativnih zmogljivosti SST** in tako okrepiti svojo odpornost z različnimi viri, zagotoviti svojo strateško avtonomnost in podpreti sodelovanje s partnerji, zlasti s porazdelitvijo bremena. Zato mora zagotoviti, da:

---

¹⁴ V členu 55(1), točka (a), uredbe o vesolju je storitev za preprečevanje trkov, ki jo zagotavlja SST EU, opredeljena kot ocena tveganja trka med vesoljskimi plovili ali med vesoljskim plovilom in vesoljskimi odpadki ter priprava morebitnih opozoril za preprečevanje trkov med fazami izstrelitve, vstopa v orbito, zvišanja orbite, obratovanja v orbiti in prenehanja misije vesoljskih plovil.

¹⁵ Npr. civilna zaščita v primeru tveganega ponovnega vstopa vesoljskih objektov in SZVP/SVOP, kot je navedeno v strateškem kompasu.

- partnerstvo SST EU izvaja potrebne dejavnosti, da bi bilo mogoče zaznati vse objekte velikosti 10 cm ali več.

Dejavnosti na področju razvoja novih sredstev bi denimo lahko vključevale razvoj vesoljskih senzorjev v okviru programa za varno povezljivost in zmogljivejše sisteme radarjev ter teleskopov. Pri razvoju novih tehnologij in senzorjev je treba kar najboljše izkoristiti civilne ter obrambne sinergije;

- ima partnerstvo SST EU dostop do več sredstev SST zunaj celinske Evrope. Sposobnost učinkovitega opazovanja vesoljskih objektov je neposredno povezana z določanjem geografskega položaja sredstev (radarjev, teleskopov in laserjev). Trenutno so sredstva EU večinoma v celinski Evropi. **Pokritost neba bi bilo treba v največji možni meri okrepiti s sredstvi pod nadzorom EU, ki so zunaj evropske celine.**

Nadalje se povečuje tudi število izstreljenih satelitov in hitrost izstrelitev, zaradi česar samodejno pride tudi do več opozoril za preprečevanje trkov in ponovni vstop. Konzorcij SST EU zagotavlja tri storitve: preprečevanje trkov, ki podpira upravljavce vesoljskih plovil pri upravljanju konjunkcije njihovih satelitov med rutinskimi in posebnimi operacijami, ter analizo ponovnega vstopa in analizo razbitja. Uredba o vesolju uvaja še dve dodatni storitvi: zmanjševanje količine vesoljskih odpadkov in sanacijo vesoljskih odpadkov¹⁶.

Novo dodatne storitve in razvoj posodobljenih funkcionalnosti obstoječih storitev bodo potrebni za obravnavanje novih izzivov v vesolju, kot so megakonstelacije. Bodoče partnerstvo SST EU bi moralo na podlagi dela, ki ga je že opravil konzorcij SST EU, razviti dodatne storitve, povezane s pristopom EU na področju upravljanja vesoljskega prometa. Te storitve bi lahko **podprle operacije zmanjševanja količine vesoljskih odpadkov in dopolnjevale operacije sanacije vesoljskih odpadkov ter servisiranja v orbiti** s povečanjem varnosti ključnih operacij, razvojem platform za komunikacijo in koordinacijo upravljavcev satelitov, registriranih kot uporabnikov sistema SST EU, ter zagotavljanjem podpore v orbiti v primeru nepredvidljivih razmer in anomalij itd.

4.3 Razvoj novih tehnologij za obravnavo zahtev upravljanja vesoljskega prometa

Razvoj storitev za samodejno preprečevanje trkov in uporabo umetne inteligence ter kvantne tehnologije bi bilo treba pospešiti, da bi bilo tako mogoče obvladati večje število vesoljskih objektov in uporabnikov sistema SST EU. EU bo morala poleg tega zaradi splošnega povečanja števila upravljavcev zagotoviti, da se zmanjša število lažnih alarmov (število lažnih opozoril o trkih), da bi se tako lahko osredotočila le na najbolj problematične konjunkcije. EU bo te tehnološke izzive reševala z dejavnostmi raziskav in razvoja, ki so ključnega pomena za spodbujanje kakovosti storitev SST, ki jih zagotavlja.

Zato bo treba **mobilizirati razpoložljive možnosti financiranja na ravni Komisije in držav članic**, vključno s sinergijskim financiranjem ali združevanjem sredstev EU ter nacionalnih sredstev. Temu bi se potencialno lahko pridružila sredstva Evropske vesoljske agencije za podporo politiki EU, če bodo zaščiteni varnostni interesi EU in njenih držav članic.

---

¹⁶ Namen zmanjševanja količine vesoljskih odpadkov je zmanjšati nastajanje vesoljskih odpadkov v prihodnosti, sanacija vesoljskih odpadkov pa je namenjena razvoju metod za obvladovanje obstoječih vesoljskih odpadkov.

Poleg tega je treba zagotoviti sinergije med razvojnimi dejavnostmi, ki jih podpira program Obzorje Evropa¹⁷, in dejavnostmi v okviru **evropskega programa za razvoj obrambne industrije (EDIDP) ter Evropskega obrambnega sklada**.

4.4 Čim boljše izkoriščanje industrijskega ekosistema EU

Industrija EU neposredno sodeluje pri razvoju trenutnih operativnih zmogljivosti sistema SST: podjetja EU sodelujejo na javnih razpisih, ki jih objavljajo člani konzorcija SST EU. Zato se do **75 % sredstev, ki jih konzorciju SST EU zagotavlja EU, odda v podizvajanje industriji EU**¹⁸. Tako je na podlagi sistema SST že nastal evropski industrijski ekosistem, ki bi moral biti zmožen prispevati k pristopu EU na področju upravljanja vesoljskega prometa.

Zagotoviti je treba, da bo izkoriščen ves potencial, ki ga omogoča industrija EU, vključno z „novim vesoljem“, na podlagi javnih storitev v okviru sistema SST EU. Podatki sistema SST bi bili lahko dobra priložnost za industrijo EU. **V uredbi o vesolju je predviden razvoj kataloga SST EU**¹⁹ **do konca leta 2024 z uporabo senzorjev SST EU.** Ta katalog²⁰ bo temeljil na delu, opravljenem v zadnjih letih z vzpostavitvijo platforme za souporabo podatkov sistema SST EU (podatkovna zbirka sistema SST EU²¹). Z razvojem izboljšanih operativnih zmogljivosti SST in dodatnimi sredstvi zunaj celinske Evrope se bo dodatno izboljšala kakovost prihodnjega kataloga EU. Nekateri sloji tega kataloga in z njim povezane platforme za souporabo podatkov bodo na voljo podjetjem EU za raziskovalne dejavnosti, povezane z razvojem dodane vrednosti storitev upravljanja vesoljskega prometa v Evropi in na mednarodni ravni.

Poleg tega je treba okrepiti dialog z industrijo EU, ki je povezana s SST. Namen tega je **kar najboljše izkoristiti zmogljivosti in inovacije EU na področju SST**. To bi bilo treba izvesti v obliki ukrepov, katerih pobudnik bi bilo partnerstvo SST EU in s katerimi bi bilo mogoče izkoristiti prednosti inovacijskega potenciala industrije EU. Točno določeni ukrepi bi lahko na primer vključevali redne **industrijske dneve**, na katerih bi lahko podjetja predstavila nove tehnologije ter inovacije, ali (podobno kot v okviru **pobude CASSINI**²²) posebne hekatone za MSP ter zagonska podjetja, razpise, nepovratna sredstva, nagrade itd.

Ti ukrepi bi spodbujali inovacije in partnerstvu SST EU zagotavljali najnovejši tehnološki razvoj.

---

¹⁷ Izraz „Obzorje Evropa“ v tem dokumentu se nanaša na posebni program za izvajanje programa Obzorje Evropa in Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo, saj so dejavnosti, ki se izvajajo v tem okviru, osredotočene izključno na uporabo v civilne namene.

¹⁸ Preostalih 25 % porabijo nacionalni organi, ki sodelujejo v samem konzorciju SST EU.

¹⁹ Dosledna evidenca in zgodovina sledljivih podatkov (npr. informacije o objektih, podatki o meritvah, podatki o orbiti, negotovosti), ki se hranita v enem samem sistemu.

²⁰ Katalog SST EU naj bi bil na voljo do konca leta 2024.

²¹ Podatkovna zbirka SST EU je platforma za souporabo, shranjevanje in razširjanje podatkov ter informacij v okviru SST EU (npr. informacij o objektih, podatkov o meritvah, podatkov o orbiti, zahtev za opravila, nacionalnih katalogov in katalogov SST EU), ki je povezana z operativnimi centri držav članic.

²² https://ec.europa.eu/defence-industry-space/eu-space-policy/space-research-and-innovation/cassini-space-entrepreneurship-initiative_en

Ukrep 2: Komisija bo ob podpori partnerstva SST EU:

(a) izboljšala uspešnost obstoječih storitev:

- do sredine leta 2023 (pripravljalna faza) izdelala strukturno analizo prihodnjih potreb upravljanja vesoljskega prometa, vključno z določitvijo potrebnih virov za učinkovitejši in zmogljivejši sistem SST EU, ki bo lahko zaznal vse objekte, večje od 10 cm, in
- do leta 2025 (izvedbena faza) začela z uvajanjem dodatnih sredstev;

(b) razvila nove storitve:

- do sredine leta 2023 predlagala nove storitve za reševanje prihodnjih izzivov, ki se bodo pojavljali v okviru upravljanja vesoljskega prometa;
- do leta 2025 bo potrdila nove storitve, ki se bodo začele uporabljati;

(c) spodbujala tehnologijo:

- do konca leta 2023 se bo povezala z industrijo EU in vzpostavila poseben forum za navzkrižno bogatenje na področju tehnologije ter inovacij;
- do konca leta 2023 pripravila podroben raziskovalni načrt, osredotočen na nove tehnologije, in
- do konca 2025 ocenila postopek izvajanja.

Ukrep 3: Komisija bo začela izvajati točno določene ukrepe v okviru pobude CASSINI, s katerimi bo v celoti izkoristila inovacijski potencial zagonskih podjetij.

Ukrep 4: Komisija bo v sodelovanju s partnerstvom SST EU industriji dala na voljo:

- dele platforme za souporabo podatkov (do leta 2023) in
- dele prihodnjega kataloga SST EU (do leta 2025).

5 SPODBUJANJE REGULATIVNIH VIDIKOV UPRAVLJANJA VESOLJSKEGA PROMETA

Pristop EU na področju upravljanja vesoljskega prometa obravnava tudi regulativne vidike upravljanja vesoljskega prometa. Vseboval bo nezavezujoče ukrepe (standarde in smernice) ter zavezujoče ukrepe (zakonodajo) na ravni EU.

5.1 Spremljanje razvoja standardov in smernic za upravljanje vesoljskega prometa

Prednosti standardov za evropsko industrijo so številne²³. Cilj standardov upravljanja vesoljskega prometa, ki so jih razvili vesoljski deležniki, je zagotoviti interoperabilnost in varnost, zmanjšati stroške in poenostaviti manevriranje v vesolju. Proizvajalcem pomagajo

²³ Komisija je 2. februarja 2022 sprejela sporočilo z naslovom Strategija EU za standardizacijo: določitev globalnih standardov v podporo odpornemu, zelenemu in digitalnemu enotnemu trgu EU, COM(2022) 31 final, v katerem je poudarjena povezava med standardizacijo ter projekcijo vrednot, vodilnega položaja v industriji, spreminjajočega se geopolitičnega okolja in vloge EU kot zanesljive akterke pri razvoju globalnih standardov.

zmanjšati stroške, napovedati tehnične zahteve in okrepiti produktivnost, inovacije ter učinkovitost.

Vesoljski sektor je izjemno tehnično področje, ki zahteva uporabo standardov na vsaki stopnji vrednostne verige. Nacionalni, evropski in mednarodni organi za standardizacijo sprejemajo vesoljske standarde. Druge tehnične agencije ZN imajo pomembno vlogo pri vzpostavitvi svetovnih sektorskih standardov. **Poleg tradicionalnih organizacij za standardizacijo**²⁴ v vesoljskem sektorju **obstaja tudi več posebnih akterjev**²⁵. V okviru ZN so bile razvite tudi z vesoljem povezane smernice – najnovejši primer so smernice za dolgoročno vzdržnost ZN²⁶. Standardi in smernice za upravljanje vesoljskega prometa neposredno vplivajo na varno in trajnostno uporabo vesolja.

EU bi morala spodbujati skupen pristop EU k standardom, ker občutno vplivajo na oblikovanje prihodnjega svetovnega sistema upravljanja vesoljskega prometa. V tesnem sodelovanju z državami članicami bo ustanovljen **poseben forum**, ki bo namenjen zagotavljanju celovitega pristopa EU k upravljanju vesoljskega prometa v okviru mednarodnih forumov za standardizacijo, ki se ukvarjajo z upravljanjem vesoljskega prometa. Priložnost za sodelovanje bodo imeli vsi drugi akterji EU, kot sta partnerstvo SST EU in industrija EU.

5.2 Razvoj in spodbujanje standardov in smernic za upravljanje vesoljskega prometa

EU bi morala olajšati razvoj standardov in smernic za upravljanje vesoljskega prometa, ki bi zagotavljali varno ter trajnostno uporabo vesolja.

Zato bi morala biti EU **pri razvoju smernic in standardov za upravljanje vesoljskega prometa v ospredju**. EU bi morala **proaktivno** omogočati razvoj mednarodnih standardov, kjer je to potrebno in izvedljivo, ter po potrebi razviti lastne standarde na ravni EU. Poleg tega bi morala EU dati prednost najbolj učinkovitim standardom in smernicam ter **spodbujati njihovo izvajanje** z zbirko orodij in priporočili.

Komisija namerava **razviti zbirko orodij** na osnovi opredeljenih standardov in smernic za upravljanje vesoljskega prometa, ki bi bila lahko državam članicam v pomoč pri podeljevanju licenc za zagotavljanje storitev, ki jih na ozemlju zadevne države članice potrebujejo upravljavci satelitov. Cilj je zagotoviti prepoznavanje in ublažitev tveganj, povezanih z vesoljskim prometom (zlasti motnje ter preprečevanje trkov). Pristop bi bil podoben tistemu v zbirki orodij EU za varnost 5G²⁷.

Komisija bi lahko v tesnem sodelovanju z državami članicami na področju standardizacije podprla izbor standardov in smernic za upravljanje vesoljskega prometa, ki bi ga bilo treba spodbujati na ravni EU. Standardi bi lahko na primer zajemali uporabo aktivnih pripomočkov za poenostavljeno sledenje satelitom, opozorila o večjih incidentih ali ponovnih vstopih in

---

²⁴ Nacionalni organi za standardizacijo, CEN/CENELEC in Mednarodna organizacija za standardizacijo.

²⁵ Kot na primer evropsko sodelovanje za standardizacijo na področju vesolja (ECSS), svetovalni odbor za vesoljske podatke in sisteme (CCSDS) ter medagencijski koordinacijski odbor za vesoljske odpadke (IADC).

²⁶ Guidelines for the Long-term Sustainability of Outer Space Activities (Smernice za dolgoročno vzdržnost vesoljskih dejavnosti), A/AC.105/2018/CRP.20, 27. junij 2018.

²⁷ [Zbirka orodij EU za varnost 5G | Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope \(europa.eu\)](#)

razvoj smernic za posebne primere upravljanja vesoljskega prometa, kot so sateliti ali konstelacije, s katerimi ni mogoče manevrirati.

5.3 Spodbujanje standardov in smernic za upravljanje vesoljskega prometa

Sprejeti bodo spodbujevalni ukrepi za spodbujanje uporabe priporočenih smernic in standardov na ravni EU s strani upravljavcev EU. EU bo denimo razmislila o:

- uporabi **oznake „varno vesolje“**, ki bi bila podobna konceptu ekološke oznake. Podjetja in upravljavci, ki bi uporabljali oznako, bi lahko povečali svoj tržni delež s približanjem strankam, ki se jim varne in trajnostne vesoljske operacije zdijo pomembne;
- prilagoditvi **meril za oddajo naročil** z namenom spodbujanja uporabe priporočenih smernic in standardov v okviru zadevnih instrumentov EU (Obzorje Evropa, uredba o vesoljskem programu, InvestEU, Evropski obrambni sklad ter druge vesoljske pobude itd.),
- pripravi **seznama podjetij in upravljavcev**, ki izvajajo smernice ali standarde za upravljanje vesoljskega prometa.

Za vsako spodbujevalno orodje bi bilo treba vzpostaviti **mehanizem za nadzorovanje izvajanja priporočenih smernic in standardov**. EU bo v tesnem sodelovanju z državami članicami razmislila o razvoju **mehanizma certificiranja za upravljanje vesoljskega prometa**, da bo lahko preverila izvajanje priporočenih smernic in standardov s strani podjetij.

5.4 Napredek v smeri obveznosti glede upravljanja vesoljskega prometa

Kratkoročno bi bilo treba razmisliti o nekaterih omejenih obveznostih, ki bi povzročile omejene stroške za industrijo. Zaradi velikega povečanja prometa v vesolje in iz njega, števila satelitov v različnih vesoljskih orbitah in potrebe po preprečevanju nastajanja odpadkov zaradi nadaljnjih trkov bi bilo treba vsakemu upravljavcu satelitov naložiti nekatere obveznosti. Zato bi bilo treba z zakonodajnim predlogom vsem upravljavcem satelitov, ki zagotavljajo storitve v EU, naložiti obveznost, da se **prijavijo na storitev preprečevanja trkov**, ki zagotavlja vsaj podobno stopnjo uspešnosti kot trenutne storitve, ki so na voljo v okviru sistema SST EU.

Poleg tega bi morali imeti subjekti, ki so odgovorni za storitve preprečevanje trkov, na voljo mehanizme za komunikacijo in stike (tj. imenik upravljavcev), da bi lahko upravljali konjunkcije skupaj z drugimi ponudniki storitev ter tako zagotovili pravočasen odziv in usklajeno manevriranje za preprečevanje trkov.

Srednjeročno bi bilo treba po posvetovanju z državami članicami razviti bolj celovit regulativni pristop na področju upravljanja vesoljskega prometa, da bi določili zadevna področja zakonodaje in hkrati ohranili konkurenčnost industrije EU v skladu z ustreznimi pristojnostmi EU in njenih držav članic.

Nekatere države članice so sprejele nacionalno zakonodajo o upravljanju vesoljskega prometa. Druge razmišljajo o možnosti sprejetja nacionalnih ukrepov. Razdrobljeni pristop na področju vesolja na ravni EU ne preprečuje le nastajanja dobro delujočega notranjega trga, ki je pomemben za razvoj blaga in storitev EU, povezanih z uporabo vesolja, temveč lahko tudi negativno vpliva na druge politike Unije, kot so podnebna, okoljska ter prometna politika in zlasti letalstvo, v okviru katerih že potekajo prizadevanja za zmanjšanje razdrobljenosti

evropskega zračnega prostora. Zdi se, da je treba zagotoviti skladen pristop na ravni EU. Zato bi morala EU na podlagi **potreb deležnikov EU** in ugotovljenih pravil in standardov ter po ustrezni vključitvi držav članic v postopek posvetovanja pripraviti **zakonodajni predlog, ki bi zajemal pravila glede upravljanja vesoljskega prometa.**

Cilj zakonodajnega predloga bi moral biti vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev na ravni EU, s čimer bi se zagotovilo, da najuspešnejši upravljavci ne bi bili kaznovani. Zagotoviti bi moral tudi, da upravljavci EU ne bi utrpeli škode zaradi izkrivljanja konkurence s strani upravljavcev s sedežem zunaj EU, ki izkoriščajo manj stroge standarde, npr. z zagotovitvijo enake obravnave upravljavcev EU in upravljavcev satelitov, ki nameravajo zagotavljati storitve v EU.

Vsebina morebitnega predloga bi bila lahko omejena na pripravo bistvenih zahtev za upravljanje vesoljskega prometa ob upoštevanju obstoječih zahtev na ravni EU za upravljanje zračnega prometa. Pozneje bi evropske organizacije za standardizacijo lahko razvile ustrezne tehnične zahteve glede upravljanja vesoljskega prometa v obliki harmoniziranih standardov ali smernic, ki bi proizvajalcem in upravljavcem omogočale dokazovanje skladnosti s temi bistvenimi zahtevami.

Ukrep 5: Komisija in visoki predstavnik bosta glede na zadevno pristojnost EU in v tesnem sodelovanju z državami članicami:

– do konca leta 2023 vzpostavila potreben forum za zagotavljanje učinkovitega obveščanja in usklajevanja v EU v zvezi s standardi ter smernicami, razvitimi na mednarodni ravni.

Forum bo ob podpori partnerstva SST EU, industrije EU in Evropske vesoljske agencije:

- (a) razvil nove evropske ter mednarodne standarde;
- (b) spodbujal izbrane standarde in smernice na ravni EU in
- (c) pripravil zbirko orodij, ki bo državam članicam v pomoč pri prošnjah za izdajo licenc s strani upravljavcev satelitov.

Ukrep 6: Komisija bo v tesnem sodelovanju z državami članicami:

– do konca leta 2023 določila morebitne spodbujevalne ukrepe in mehanizem certificiranja z namenom izvajanja standardov in smernic za upravljanje vesoljskega prometa in

– do konca leta 2024 pripravila mehanizem certificiranja in izvedla spodbujevalne ukrepe.

Ukrep 7: Komisija bo v tesnem sodelovanju z državami članicami

– do konca leta 2023 predlagala začetni omejeni sklop obveznosti;

– do konca leta 2024 opredelila morebitna področja za zakonodajo EU o upravljanju vesoljskega prometa in

– do konca leta 2024 pripravila predlog zakonodaje EU o upravljanju vesoljskega prometa.

6 SPODBUJANJE PRISTOPA EU NA PODROČJU UPRAVLJANJA VESOLJSKEGA PROMETA NA SVETOVNI RAVNI

Namen pristopa EU na področju upravljanja vesoljskega prometa je prispevati h globalnim prizadevanjem z združevanjem obstoječih regionalnih zmogljivosti in orodij ter splošnega cilja svetovnega sodelovanja. To predstavlja „zunanje sredstvo“ pristopa EU na področju upravljanja vesoljskega prometa, ki bo dejavno spodbujal pragmatične in konkretne rešitve za bolj univerzalno upravljanje vesoljskega prometa. To bi bilo v skladu s temeljnimi načeli in vrednotami EU glede vesolja ter bi obenem ohranilo tudi njene diplomatske, gospodarske in politične interese ter interese njenih držav članic.

6.1 Spodbujanje večstranskega upravljanja vesoljskega prometa

Cilj pristopa EU na področju upravljanja vesoljskega prometa je prispevati k univerzalnemu upravljanju vesoljskega prometa na mednarodni ravni. EU že:

- spodbuja **ohranjanje varnega, zaščitene in trajnostnega vesoljskega okolja** ter miroljubno, pravično in vzajemno sprejemljivo uporabo vesolja;
- poudarja pomen **ukrepov za preglednost in krepitev zaupanja** ter
- zagovarja **odgovorno ravnanje v vesolju** v okviru Združenih narodov.

Pristop EU na področju **upravljanja vesoljskega prometa bo** na podlagi teh načel **spodbujal večstranski pristop k upravljanju vesoljskega prometa v okviru ZN**. Unija si bo kot del pristopa EU na področju upravljanja vesoljskega prometa prizadevala spodbuditi razpravo o upravljanju vesoljskega prometa v ustreznih forumih ZN, zlasti v Odboru za miroljubno rabo vesolja (COPUOS), pa tudi na konferenci o razorožitvi, z namenom predlagati razpravo na Generalni skupščini ZN. EU bo ugotovila, kateri organi ZN bi lahko podpirali takšne dejavnosti ali k njim prispevali, in sodelovala z njimi. Mednarodna zveza za telekomunikacije na primer že sodeluje pri upravljanju orbit in registraciji frekvenc ter rutinsko obravnava standardizacijske dejavnosti na različnih področjih. Tudi Mednarodna organizacija civilnega letalstva že sodeluje pri razvoju standardov na področjih, kjer prihaja do interakcije vesoljskih operacij in civilnega letalstva.

Sprejetje ustreznih pogodb in konvencij Združenih narodov o vesolju s strani EU, h kateremu so večkrat pozvale države članice, bi pripomoglo k večji verodostojnosti EU v zvezi s spodbujanjem trajnostne uporabe vesolja ter odgovornega ravnanja v vesolju in bi tudi okrepilo položaj ter legitimnost EU na mednarodni ravni. Mednarodna pravila, ki se uporabljajo za vesoljske dejavnosti, so vključena v pet mednarodnih konvencij, splošno znanih pod izrazom „pet pogodb Združenih narodov o vesolju“, v katerih trenutno ni priznано sodelovanje mednarodnih organizacij. V sporazumu o reševanju, konvenciji o odgovornosti in konvenciji o registraciji je tako sodelovanje dovoljeno, čeprav ni enakovredno sodelovanju držav pogodbenic. Glede na vzporedno pristojnost EU, ki si jo deli s svojimi državami članicami na področju vesolja, bi bilo treba sprejeti ukrepe, s katerimi bi se preučilo sodelovanje EU v sporazumu o reševanju, konvenciji o odgovornosti in konvenciji o registraciji ter obenem varovali posebni interesi Unije v zvezi z izvajanjem vesoljskega programa.

6.2 V smeri regionalnih prispevkov pri upravljanju vesoljskega prometa k prizadevanjem na svetovni ravni

Ureditev upravljanja vesoljskega prometa bi bila v prihodnje v idealnih razmerah organizirana globalno. Danes lahko le malo držav na svetu neodvisno uvede globalno zmogljiv sistem SST, s katerim je mogoče obdelati potrebne storitve za izvajanje upravljanja vesoljskega prometa, kot je opisano v poglavju 4, ali opredeliti in nadzorovati regulativne vidike upravljanja vesoljskega prometa, opisane v poglavju 5. Zato je oblikovanje partnerstev in porazdelitev bremena na področju upravljanja vesoljskega prometa z zmogljivostmi ter normami, ki se dopolnjujejo, praktična rešitev, ki je v interesu vseh.

Upravljanje vesoljskega prometa nadalje temelji na določeni ravni zaupanja med vesoljskimi velesilami in zahteva redundantne sisteme. **Pristop na podlagi regionalnih prispevkov je pragmatičen način od spodaj navzgor**, s katerim se lahko izgradi to zaupanje in zagotovi potrebna redundanca. Ko bodo različni regionalni elementi upravljanja vesoljskega prometa dovolj zreli, ko se bodo dovolj približali drug drugemu in ko bo obstajalo zadostno soglasje glede različnih pravil ter standardov, opisanih v poglavju 4, bodo regionalne komponente upravljanja vesoljskega prometa lahko postale del upravljanja vesoljskega prometa na svetovni ravni, pri čemer bo treba še določiti ustrezno upravljanje.

Razvoj pristopa EU na področju upravljanja vesoljskega prometa v okviru Unije je le prvi korak bolj splošnega procesa. Cilj bo razširiti pristop EU na področju upravljanja vesoljskega prometa iz Unije in njenih držav članic na vseevropski pristop ter na podlagi tega začeti

proces na mednarodni ravni, tako v ZN kot tudi bilateralno. Zato je pomembno, da se pri zunanjih partnerjih promovira pojem multilateralnega pristopa z regionalnimi prispevki.

6.3 Prednostne razprave z Združenimi državami

Združene države so kot najnaprednejši akter na področju upravljanja vesoljskega prometa v zadnjih 20 letih vložile na milijarde ameriških dolarjev v zmogljivosti sistema SST. Zato imajo najzmogljivejši sistem SST na svetu, ki posreduje podatke po vsem svetu. Z direktivo o vesoljski politiki 3 so začele razvijati namenski pristop na področju upravljanja vesoljskega prometa.

EU mora sicer najprej razviti lasten pristop na področju upravljanja vesoljskega prometa, vendar mora to storiti v tesnem sodelovanju z Združenimi državami. Na vrhu EU – ZDA junija 2021 sta se obe strani strinjali, da bosta **izmenjali ustrezne pristope k upravljanju vesoljskega prometa**. Komisija in visoki predstavnik bosta v zvezi s tem ter glede na povečan obseg dejavnosti Združenih držav na področju upravljanja vesoljskega prometa **preučila načine za zagotavljanje tesnejšega sodelovanja** in medsebojne interoperabilnosti ter komplementarnosti na področju upravljanja vesoljskega prometa z Združenimi državami.

6.4 Dialogi z drugimi tretjimi državami

EU si bo prizadevala za **aktivno diplomacijo v zvezi z upravljanjem vesoljskega prometa**. Razprave z mednarodnimi partnerji bi morale biti osredotočene na civilne zadeve (npr. operacije, standardizacija) in tudi poudariti povezane varnostne ter obrambne vidike upravljanja vesoljskega prometa. To bi moralo zlasti vključevati spodbujanje pristopa EU na področju upravljanja vesoljskega prometa v zvezi z **ustreznimi perspektivami, kot sta operativna varnost in dolgoročna trajnostnost** orbitalnega okolja, vključno s **spodbujanjem interesa za storitve EU**, ki so na voljo širši svetovni skupnosti (npr. sistem SST EU).

Ukrep 8: Komisija in visoki predstavnik bosta glede na zadevno pristojnost EU ter v sodelovanju z državami članicami sodelovala z ZN, da bi določili ali pomagali ustanoviti posebne organe za upravljanje vesoljskega prometa z namenom izvajanja konkretnih rešitev za upravljanje vesoljskega prometa na svetovni ravni.

Ukrep 9: Komisija bo do sredine leta 2022 preučila možnosti za sodelovanje EU v sporazumu o reševanju, konvenciji o odgovornosti in konvenciji o registraciji ZN ter obenem varovala interese Unije. Zato bo Komisija analizirala in pripravila morebitne potrebne ukrepe za izvajanje obveznosti iz teh konvencij.

Ukrep 10: Komisija in visoki predstavnik bosta glede na zadevno pristojnost EU in v tesnem sodelovanju z državami članicami:

- spodbujala regionalni pristop k upravljanju vesoljskega prometa s tretjimi državami in ustreznimi regionalnimi partnerji v okviru forumov za pripravo prihodnje vzpostavitve globalnega sistema upravljanja vesoljskega prometa na podlagi regionalnih prispevkov;
- nadalje sodelovala z Združenimi državami z namenom zagotavljanja tesnejšega sodelovanja in medsebojne interoperabilnosti pri zadevah v zvezi z upravljanjem vesoljskega prometa;
- sistematično obravnavala upravljanje vesoljskega prometa v dialogih na področju vesolja s tretjimi državami.

7 ZAKLJUČEK

Namen tega skupnega sporočila, ki je prispevek EU k svetovnemu izzivu javne politike, je začeti jasn, koherenten in usklajen pristop EU na področju upravljanja vesoljskega prometa za EU ter njene države članice in spodbujati položaj EU v zvezi z upravljanjem vesoljskega prometa na mednarodnih ter večstranskih forumih.

Da bi EU zagotovila varno, zaščiteno in trajnostno uporabo vesolja, mora takoj ukrepati hitro, skupaj in odločno. V skupnem sporočilu je predlagan dinamičen in razvijajoč se pristop EU z več konkretnimi ukrepi na področju upravljanja vesoljskega prometa z namenom ohranjanja interesov EU ter držav članic ob doslednem upoštevanju pristojnosti EU in njenih držav članic.

Ti ukrepi vsebujejo ocenjevanje civilnih in obrambnih zahtev za EU na področju upravljanja vesoljskega prometa, krepitev operativnih zmogljivosti EU za podporo upravljanju vesoljskega prometa v zvezi s storitvami ter tehnologijami, spodbujanje regulativnih vidikov upravljanja vesoljskega prometa, iz katerih bo nastala ustrezna zakonodaja, in spodbujanje pristopa EU na področju upravljanja vesoljskega prometa na svetovni ravni.

S temi prizadevanji se bo okrepila odpornost vesoljske infrastrukture EU in držav članic, od katere so odvisne naše družbe ter gospodarstva. Izboljšala se bo gotovost za upravljavce in podprla konkurenčnost evropske industrije, v sodelovanju s partnerji pa bomo tudi konkretno prispevali h globalnim prizadevanjem za ohranjanje vesoljskih storitev ter aplikacij v naslednjih desetletjih.